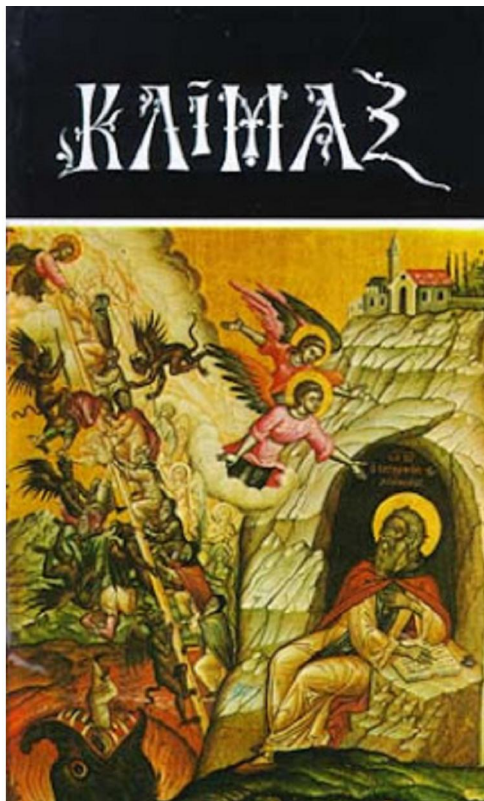


[imverias.blogspot.com](http://imverias.blogspot.com)

# Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου:Περί διακρίσεως ευδιακρίτου.

29–36 Minuten



"Κλίμαξ"

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

Περί διακρίσεως

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

(Περί διακρίσεως ευδιακρίτου)

1. Ον τρόπον επιποθεί η έλαφος φλεγόμενη τα νάματα» (Ψαλμ. μα΄ 2), έτσι είναι ποθητή στους μοναχούς η κατανόησης του αγαθού θείου θελήματος. Επί πλέον δε και του συγκεκριμένου, (όταν δηλαδή στο αγαθό υπάρχει και το κακό), καθώς επίσης και του αντιθέτου· περί των οποίων «πολύς ημίν όντως ο λόγος και δυσερμήνευτος» (Εβρ. ε΄ 11). Δύσκολα αντιλαμβάνεται κανείς ποιές από τις μοναχικές μας υποθέσεις πρέπει να τακτοποιούνται ταχύτατα και χωρίς καμμία αναβολή, σύμφωνα με εκείνον που λέγει: «Ουαί ο αναβαλλόμενος ημέραν εξ ημέρας» (Σ. Σειράχ ε΄ 7) και καιρόν εκ καιρού. Και ποιες πάλι, με ηρεμία και περίσκεψι, όπως μας συμβουλεύει εκείνος που είπε: «Μετά κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος» (Παρμ. κδ΄ 6)· καθώς επίσης: «Πάντα ευσχημόνως και κατά τάξιν γινέσθω» (Α΄ Κορ. ιδ΄ 40).

Δεν είναι! Όχι! Δεν είναι του τυχόντος να διακρίνη αμέσως και ευκρινώς τα δυσδιάκριτα αυτά πράγματα. Αφού και αυτός ο θεοφόρος Δαβίδ, που ωμιλούσε μέσα του το Άγιον Πνεύμα, πολλές φορές προσεύχεται γι΄ αυτό. Και άλλοτε λέγει:

«Δίδαξόν με του ποιείν το θέλημά σου, ότι σύ εί ο Θεός μου» (Ψαλμ. ρμβ´ 10). Άλλοτε: «Οδήγησόν με επί την αλήθειάν σου» (Ψαλμ. κδ´ 5). Και άλλοτε: «Γνώρισόν μοι, Κύριε, οδόν έν ή πορεύσομαι, ότι προς σε από πάσης μερίμνης βιοτικής και πάθους, την ψυχήν μου ήρα και ύψωσα» (Ψαλμ. ρμβ´ 8).

2. Όσοι επιθυμούν να μάθουν το θέλημα του Κυρίου, οφείλουν προηγουμένως να θανατώσουν το ιδικό τους. Αφού δε προσευχηθούν με πίστι και απονήρευτη απλότητα, ας ερωτήσουν με ταπείνωσι καρδίας και αδίστακτο λογισμό τους γέροντας ή και τους αδελφούς ακόμη, και ας δεχθούν τις συμβουλές τους σαν από το στόμα του Θεού, έστω και εάν είναι αντίθετες προς το θέλημά τους· έστω και εάν δεν είναι και τόσο πνευματικοί οι ερωτηθέντες· διότι δεν είναι άδικος ο Θεός να αφήση να πλανηθούν ψυχές πού με πίστι και ακακία εταπεινώθηκαν εμπρός στην συμβουλή και στην κρίσι του πλησίον.

Ακόμη και ανίδεοι εάν είναι αυτοί που ερωτώνται, εκείνος που απαντά με το στόμα τους είναι ο άϋλος και αόρατος Θεός.

Όσοι ακολουθούν αδίστακτα αυτόν τον κανόνα, είναι άνθρωποι με πολλή ταπείνωση. Εάν κάποιος έθετε το πρόβλημά του εμπρός στον ήχο του Ψαλτηρίου (Ψαλμ. μη΄ 5), πόσο νομίζετε ότι υπερτερεί ο λογικός νούς και η νοερά ψυχή από τον ήχο ενός αψύχου πράγματος;

Πολλοί όμως από την αυταρέσκειά τους δεν αξιώθηκαν να ενστερνισθούν τον τέλειο και εύκολο αυτόν τρόπο. Αυτοί προσεπάθησαν να αντιληφθούν το θέλημα του Κυρίου με τις ιδικές τους δυνατότητες, και μας εξέφεραν επ' αυτού πολυάριθμες και ποικίλες γνώμες.

3. Μερικοί, ασχολούμενοι με τα θέματα αυτά, εσταμάτησαν κάθε προσπάθεια του λογικού τους στο να δεχθή μία από τις δύο γνώμες τους, είτε την θετική είτε την αρνητική.

Και με γυμνό τον νου τους από το ιδικό τους θέλημα, προσευχήθηκαν θερμά στον Κύριον ωρισμένες ημέρες, και έτσι κατώρθωσαν να γνωρίσουν το θείον θέλημα. Δηλαδή: Ή κάποιος νους ωμίλησε νοερώς στον νου τους ή εξηφανίσθη τελείως ή μία γνώμη από την ψυχή.

Άλλοι από τις θλίψεις, τις ανωμαλίες και

αποτυχίες που συνέβησαν σε προσπάθειά τους, κατενόησαν (ότι δεν ήταν σύμφωνη με το θείον θέλημα και) ότι τα εμπόδια ήλθαν κατά παραχώρησι Θεού, στηριζόμενοι σ' εκείνον που είπε: «Ἡθελήσαμεν ελθεῖν πρὸς υμᾶς καὶ ἅπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς» (Α΄ Θεσ. β΄ 18). Καὶ ἄλλοι ἀντιθέτως ἀπὸ τὴν ἀνέλπιστη συμπαράστασι πού εὕρισκαν, ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ προσπάθειά τους εἶναι ἀρεστή στὸν Θεόν, καὶ εἶπαν: «Παντί τῷ προαιρουμένῳ τῷ ἀγαθῷ συνεργεῖ ὁ Θεός» (Ρωμ. η΄ 28).

4. Ὅποιος ἀπέκτησε μέσα του τὸν Θεόν δι' ἐλλάμψεως, αὐτός, καὶ στὰ πράγματα πού ἐπείγουν καὶ στὰ ἀντίθετα, πληροφορεῖται τὸ θείον θέλημα με τὸν δεύτερο τρόπο, (τὴν προσευχή), ὅχι ὅμως με ἀναμονή καὶ πάροδο χρόνου.

5. Τὸ νὰ διστάζῃ κανεὶς στὶς κρίσεις καὶ ἀποφάσεις καὶ νὰ μένῃ ἐπὶ πολὺ ἀπληροφόρητος, ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ψυχὴ ἀφώτιστη καὶ φιλόδοξη. Διότι δὲν εἶναι ὁ Θεός ἀδίκος νὰ κλείνῃ τὴν πόρτα σὲ ὅσους κρούουν ταπεινά. Σὲ ὅλα μας τὰ ἔργα, καὶ στὰ ἀμέσως καὶ στὰ ἀπώτερα, ἀς ἀναζητοῦμε τὴν σημασία πού

έχουν όσον αφορά τον Κύριον. Όλα όσα γίνονται χωρίς προσπάθεια και χωρίς μολυσμό, μόνο για τον Κύριον και όχι για τίποτε άλλο, αυτά και αν ακόμη δεν είναι τελείως αγαθά, όμως για αγαθά θα μας λογισθούν. Διότι έχει επικίνδυνη κατάληξι το να πολυλεπτολογούμε και να ερευνούμε πράγματα πού υπερβαίνουν τις δυνάμεις μας.

6. Μυστικό και ανεξιχνίαστο είναι το σχέδιο και το κρίμα πού έχει ο Θεός για μας. Πολλές φορές επί παραδείγματι θέλει να αποκρύψη από εμάς κατ' οικονομία το θείον θέλημά Του, γνωρίζοντας πώς και αν το μάθωμε θα το παραβούμε, οπότε και θα τιμωρηθούμε περισσότερο.

7. Η ευθεία καρδιά είναι απηλλαγμένη από τα πολύπλοκα και πολυειδή πράγματα, και ταξιδεύει ακίνδυνα με το πλοίο της ακακίας.

8. Υπάρχουν ανδρείες ψυχές που επιβάλλουν στον εαυτό τους αγώνες υπεράνω των δυνάμεών τους από έρωτα προς τον Θεόν και με ταπεινό φρόνημα στην καρδιά. Υπάρχουν όμως και υπερήφανες καρδιές που κάνουν το ίδιο. Έχουν δε οι εχθροί μας σκοπό να μας προτρέπουν πολλές φορές σε πράγματα ανώτερα των

δυνάμεών μας, για να κουρασθούμε ψυχικά, να μη κατορθώσωμε έπειτα και όσα είναι των δυνάμεών μας, και να καταντήσωμε έτσι περίγελος στα μάτια τους.

9. Είδα μερικούς με αδύνατη ψυχή και ασθενικό σώμα να αποδύωνται για το πλήθος των αμαρτιών τους σε αγώνες ανωτέρους των δυνάμεών τους, αλλά τελικά να μη μπορούν να ανθέξουν. Εγώ τους είπα ότι στις περιπτώσεις αυτές ο Θεός κρίνει την μετάνοια ανάλογα με το μέτρο της ταπεινώσεως και όχι των καμάτων.

10. Μερικές φορές η κακή ανατροφή αποτελεί την αιτία πολύ μεγάλων αμαρτιών. Επίσης και η κακή συναναστροφή. Πολλές όμως φορές μία διεστραμμένη ψυχή επαρκεί μόνη της για την καταστροφή της. Όποιος εσώθηκε από τα δύο πρώτα, εσώθηκε ίσως και από το τρίτο. Όποιος όμως έχει το τρίτο, σε οποιοδήποτε τόπο και αν ευρεθή, δεν προκόπτει, αφού άλλωστε κανένας τόπος δεν είναι πιο ασφαλής από τον ουρανό, (απ' όπου έπεσε ο διάβολος).

11. Τους απίστους ή τους αιρετικούς πού μας επιτίθενται με κακότητα, ας τους αφήνουμε «μετά



πρώτην και δευτέραν νουθεσίαν» (Τιτ. γ' 10).

Στους επιθυμούντας όμως να μάθουν την αλήθεια, «το καλόν ποιούντες έως αιώνος μη εκκακώμεν» (Γαλ. ς' 9). Αλλά και στις δύο περιπτώσεις ας είναι η συμπεριφορά μας ανάλογη με την ψυχική μας δύναμι και αντοχή.

12. Είναι παράλογος όποιος πέφτει σε απόγνωσι, ακούοντας τα υπερφυσικά κατορθώματα των Αγίων. Αυτά αντιθέτως τον εκπαιδεύουν άριστα σ' ένα από τα δύο: Ή τον παρακινούν με την οσιακή ανδρεία τους προς μίμησι· ή προς μεγάλη αυτοκατάκρισι και αναγνώρισι της αδυναμίας του με την τρεις φορές οσιακή ταπείνωσι.

13. Υπάρχουν ακάθαρτοι δαίμονες, πονηρότεροι των πονηρών, οι οποίοι μας συμβουλεύουν να μη κάνωμε μόνοι μας την αμαρτία. Αυτοί επιθυμούν να έχωμε και άλλους συνενόχους στο κακό, για να μας ετοιμάσουν βαρύτερη τιμωρία. Είδα μία αμαρτωλή συνήθεια πού την έμαθε ο ένας από κάποιον άλλο. Έπειτα εκείνος πού την edίδαξε ήλθε σε συναίσθησι, άρχισε να μετανοή και εσταμάτησε την αμαρτία. Επειδή όμως ο μαθητής του συνέχιζε να την διαπράττη, και η ιδική του μετάνοια απέβη ατελής και ανίσχυρη.



14. Μεγάλη, πράγματι, μεγάλη είναι η πονηρία των δαιμόνων· δύσκολα την αντιλαμβανόμεθα και ολίγοι την βλέπουν. Και αυτοί οι ολίγοι, νομίζω, δεν την βλέπουν ολόκληρη. Αλήθεια, πως συμβαίνει πολλές φορές να είμαστε χορτασμένοι από απολαυστικά φαγητά, και εν τούτοις να αγρυπνούμε με καθαρό νου, και άλλες φορές να νηστεύουμε και να ταλαιπωρούμεθα, και εν τούτοις να μας κυριεύη άσχημα ο ύπνος; Να ησυχάζουμε, και εν τούτοις να είμαστε σκληροί, και να συναναστρεφώμαστε άλλους, και να είμαστε γεμάτοι κατάνυξι; Ενώ πεινούμε υπερβολικά, να έχωμε πειρασμούς στον ύπνο, και ενώ είμαστε χορτάτοι, να μην ενοχλούμεθα καθόλου; Ενώ περνούμε πτωχικά, να γινώμαστε σκυθρωποί και ασυγκίνητοι, και ενώ περνούμε πλούσια και με οίνοποσίες, να παρουσιάζωμαστε γεμάτοι ιλαρότητα και κατανυκτικότητα; Γι' αυτά όποιος μπορεί με την βοήθεια του Κυρίου, ας διαφωτίση όσους είναι αφώτιστοι. Διότι εμείς σ' αυτά τα θέματα είμαστε αφώτιστοι. Το μόνο πού έχομε να ειπούμε είναι ότι οι αλλαγές αυτές δεν οφείλονται πάντοτε στους δαίμονας, αλλά μερικές φορές στην κράσι και στην κατάσταση του

σώματος, στο ακάθαρτο και αχόρταγο αυτό πάχος πού μας εδόθηκε και πού -δεν ξέρω πώς- δέθηκε γύρω στην φύσι μας.

Για τις δυσδιάκριτες αυτές μεταπτώσεις ας παρακαλέσωμε ειλικρινά και ταπεινά τον Κύριον. Και εάν μετά το διάστημα των προσευχών μας διαπιστώσωμε ότι συνεχίζεται μια ωρισμένη κατάσταση, τότε θα καταλάβωμε ότι δεν προέρχεται από τους δαίμονες, αλλά από την φύσι μας. Πολλές φορές όμως και από τον Θεόν, ο οποίος επιθυμεί να μας ευεργετή, σύμφωνα με τα σοφά σχέδιά Του, και με τα αντίθετα, για να καταστέλλη έτσι με κάθε τρόπο την οίησί μας. Είναι δύσκολο και επικίνδυνο να περιεργάζεται κανείς τον βυθό των κριμάτων του Θεού, διότι αυτού του είδους οι περίεργοι ταξιδεύουν με το πλοίο της οίησεως. [Χάριν όμως της ασθενείας πολλών θα πρέπει να ειπούμε μερικά].

15. Ερώτησε κάποιος έναν διορατικό: «Γιατί ο Θεός εστόλισε μερικούς με χαρίσματα και θαυματουργικές ικανότητες, αφού προεγνώριζε τις μελλοντικέςπτώσεις τους»; Και εκείνος του λέγει: «Για να προφυλάξη τους ομοίους των πνευματικούς άνδρας, για να φανή ότι έχουμε το

αυτεξούσιον, και για να καταστήση τους  
πесόντας αναπολογήτους την ημέρα της  
Κρίσεως».

16. Ο Μωσαϊκός νόμος ως μη τέλειος λέγει:  
«Πρόσεχε σεαυτώ» (Δευτερ. δ' 9), ενώ ο Κύριος  
ως υπερτέλειος μας παρήγγειλε επί πλέον και για  
την διόρθωσι του αδελφού μας: «Εάν αμάρτη ο  
αδελφός σου ή μάλλον η υπόδειξίς σου είναι  
άδολη και ταπεινή, τότε μην αμελήσης την εντολή  
του Κυρίου και μάλιστα σε αυτούς που δέχονται  
την υπόδειξι. Εάν όμως δεν έχης φθάσει ακόμη  
σ' αυτό το σημείο, ας εκτελής έστω την εντολή  
του Νόμου.

17. Μην εκπλήττεσαι βλέποντας και τους  
προσφιλείς σου να σε εχθρεύονται (επειδή τους  
ελέγχεις). Διότι οι επιπόλαιοι γίνονται όργανα (και  
όπλα) των δαιμόνων και μάλιστα εναντίον των  
εναρέτων, πού είναι εχθροί των δαιμόνων.

18. Ένα απ' όσα συμβαίνουν σ' εμάς μου  
δημιουργεί μεγάλη έκπληξι: Ενώ στις αρετές  
έχομε ως βοηθούς τον παντοδύναμον Θεόν, τους  
Αγγέλους και τους Αγίους, και στα πάθη μόνο τον  
πονηρό διάβολο, πώς συμβαίνει να υποκύπτωμε

ευκολώτερα και γρηγορώτερα στα πάθη; Επάνω σ' αυτό εγώ δεν θέλω να ομιλήσω λεπτομερώς, αλλά και ούτε μπορώ.

19. Εάν τα διάφορα κτίσματα παραμένουν στην κατάστασι που εδημιουργήθηκαν, πώς εγώ ο άνθρωπος που εδημιουργήθηκα κατ' εικόνα Θεού ταιπαιπωρούμαι αναμειγμένος με την λάσπη, (το πήλινο δηλαδή σώμα); όπως λέγει ο μέγας Γρηγόριος. Εάν πάλι κάποια δημιουργήματα κατέληξαν να γίνουν κάπως διαφορετικά από τον προορισμό τους, πάντως θα πρέπει με σφοδρότητα να επιθυμούν την συγγένειά τους, (εκείνα δηλαδή με τα οποία εξ αρχής επλάσθησαν όμοια).

20. Όλα τα τεχνάσματα -για να ειπώ έτσι- πρέπει κανείς να χρησιμοποιή, προκειμένου τον πηλό, (το πήλινο δηλαδή σώμα), να τον ανεβάση και να τον ενθρονίση στον θρόνο του Θεού. Κανείς λοιπόν ας μη προφασίζεται ότι αδυνατεί να ανεβή εκεί, διότι η οδός και η θύρα είναι ανοιγμένες.

21. Η ακρόασις των κατορθωμάτων των πνευματικών μας Πατέρων δημιουργεί στον νου και στην ψυχή φλογερό ζήλο. Η ακρόασις όμως

των διδασκάλων είναι αυτή που καθοδηγεί τους ζηλωτάς στην επιτυχή μίμησι των Πατέρων.

22. Διάκρισις σημαίνει λύχνος μέσα στο σκοτάδι, επιστροφή των πεπλανημένων, φωτισμός όσων έχουν μυωπία. Διακριτικός σημαίνει χορηγός της υγείας, καταστροφεύς της ασθενείας.

23. Οι λεγόμενοι μικροθαύμαστοι, (αυτοί που θαυμάζουν και μεγαλοποιούν τα μικρά), φθάνουν σ' αυτό το σημείο από δύο αιτίες: Ή λόγω υπερβολικής αγνοίας ή λόγω ταπεινοφροσύνης, ή οποία τους κάνει να εξυψώνουν και να εκθειάζουν τα κατορθώματα του πλησίον.

24. Ας αγωνιζώμαστε να μην είμαστε μόνο παλαισταί αλλά και πολεμισταί των δαιμόνων. Διότι οι πρώτοι άλλοτε κτυπούν και άλλοτε κτυπούνται, ενώ οι δεύτεροι πάντοτε καταδιώκουν τον εχθρό.

25. Όποιος ενίκησε τα πάθη, αυτός πληγώνει τους δαίμονας και με τον εξής τρόπο: Υποκρίνεται ότι είναι κυριευμένος από τα πάθη και εξαπατώντας έτσι τους εχθρούς του μένει απολέμητος. Όπως συνέβη με κάποιον αδελφό, πού ενώ κάποτε υπέστη ατιμίες δεν εταράχθη

καθόλου η καρδιά του, παρά μόνο προσευχήθηκε νοερώς. Εν συνεχεία όμως άρχισε να διαμαρτύρεται και να οδύρεται για τις ατιμίες που υπέστη, και έτσι με ένα προσπονητό πάθος έκρυψε την απάθειά του. Και άλλος πάλι αδελφός ενώ δεν είχε την παραμικρή όρεξη για προεδρία, επροσποιείτο ότι πολύ έπασχε γι' αυτήν.

Πώς δε να σου περιγράψω την αγνότητα εκείνου, ο οποίος εισήλθε στο πορνείο δήθεν για να αμαρτήση, και έτσι ανέσυρε την πόρνη στην ζωή της ασκήσεως! [1] Σε έναν πάλι ησυχαστή έφερε κάποιος πρωί – πρωί ένα σταφύλι. Και εκείνος, μόλις ανεχώρησε αυτός που το έφερε, αν και δεν είχε όρεξη, το κατεβρόχθισε αμέσως με υπερβολική βουλιμία, παρουσιάζοντας έτσι τον εαυτό του ως γαστρίμαργο στους δαίμονες.

Ένας άλλος πάλι που έχασε μερικά θαλλία, όλη την ημέρα έδειχνε πολύ πικραμένος γι' αυτό.

Σε όσους όμως χρησιμοποιούν αυτήν την μέθοδο χρειάζεται μεγάλη νήψις, μήπως και επιχειρώντας να εμπαΐξουν τους δαίμονας καταλήξουν στον εμπαιγμό του εαυτού τους. Αυτοί που χρησιμοποιούν επιτυχώς αυτή την μέθοδο είναι

μόνο εκείνοι για τους οποίους κάποιος είπε: «Ὡς πλάνοι και αληθείς» (Β΄ Κορ. ς΄ 8).

26. Ὅποιος επιθυμῇ να παραστήση ενώπιον του Χριστού αγνό το σώμα και να του παρουσιάση καθαρῇ την καρδιά, ας τηρή την αοργησία και την εγκράτεια. Διότι χωρίς αυτές τις αρετές ὅλοι οι κόποι μας είναι μάταιοι.

27. Σε διαφορετικούς βαθμούς αντιλαμβάνονται το υλικό φως οι οφθαλμοί. Ομοίως πολλές φορές και διαφορετικές είναι οι λάμπσεις και οι επισκέψεις του νοητού Ηλίου μέσα στις ψυχές. Άλλες δηλαδή γίνονται με τα δάκρυα του σώματος και άλλες με τα δάκρυα της ψυχῆς, άλλες με τα σωματικά μάτια και άλλες με τα ψυχικά. Διαφορετικές είναι ὅσες προέρχονται από την ακρόασι κάποιου λόγου και διαφορετικές ὅσες εκδηλώνονται σαν αυθόρμητο σκίρτημα ψυχικῆς αγαλλιάσεως. Διαφορετικές οι προερχόμενες από την ζωή της ησυχίας και διαφορετικές από την ζωή της υπακοῆς. Επί πλέον υπάρχει και μία ιδιαίτερα περίπτωση: Κατ' αυτήν ο νους δι' εκστάσεως παρουσιάζεται ενώπιον του Χριστού «αρρήτως και αφράστως» ἐν μέσω (νοερού) φωτός.



28. Υπάρχουν οι αρετές, αλλά υπάρχουν και οι μητέρες των αρετών. Ο δε συνετός άνθρωπος αγωνίζεται περισσότερο για να αποκτήσει τις μητέρες. Περί των μητέρων διδάσκει ο ίδιος ο Θεός με κάποια ιδιαιτέρα ενέργεια. Περί των θυγατέρων όμως μπορούν να διδάσκουν πολλοί.

29. Ας προσέξωμε μήπως αναπληρώσωμε την ολιγοφαγία με πολυϋπνία, διότι αυτό είναι έργο αφροσύνης, καθώς επίσης και το αντίθετο είναι έργο συνέσεως, (να καταπολεμήται δηλαδή η τυχόν πολυφαγία με την ολιγοϋπνία). Είδα ωρισμένους αγωνιστάς σε κάποια περίστασι να υποχωρούν κάπως στην επιθυμία της κοιλίας. Γρήγορα όμως και χωρίς καθυστέρησι οι ανδρείοι αυτή εβασάνισαν την «τάλαινα», δηλαδή την κοιλία, με ολονύκτιο αγρυπνία και την έμαθαν να αποστρέφεται στο εξής μετά χαράς τον χορτασμό.

30. Πολεμεί πολύ ισχυρά ο δαίμων της φιλαργυρίας τους ακτήμονας. Και όταν δεν κατορθώση τίποτε, τότε με την πρόφασι της ελεημοσύνης προς τους πτωχούς πείθει τους αϋλούς να γίνουν πάλι υλικοί.

31. Όταν είμαστε καταβεβλημένοι ψυχικά από τις αμαρτίες μας, ας ενθυμούμεθα συνεχώς την εντολή του Κυρίου στον Πέτρο να συγχωρή «εβδομηκοντάκις επτά» αυτόν που αμαρτάνει. Διότι ο Κύριος που παρήγγειλε κάτι τέτοιο στον άλλον, αυτός οπωσδήποτε θα το τηρήσει πολύ περισσότερο. Όταν αντιθέτως υπερηφανευώμαστε έν γένει για τις αρετές μας, ας ενθυμηθούμε πάλι αυτόν που είπε: «Όστις τελέσει πάντα τον πνευματικός νόμον, πταίσει δε έν ενί πάθει - τουτέστιν έν υψηλοφροσύνη – γέγονε πάντων ένοχος» (Ιακώβ. β´ 10).

32. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ωρισμένοι πονηροί και φθονεροί δαίμονες υποχωρούν εκουσίως και δεν πολεμούν τους Αγίους. Και τούτο, για να μη τους προξενήσουν στεφάνους, με πολέμους από τους οποίους δεν περιμένουν νίκη.

33. «Μακάριοι οι ειρηνοποιοί» (Ματθ. ε´ 9). Κανείς δεν αντιλέγει. Εγώ όμως είδα και «εχθροποιούς» οι οποίοι υπήρξαν μακάριοι! Ήταν κάποτε δύο που συνεδέοντο με αμαρτωλή σχέσι. Και κάποιος από τους γνωστικούς πατέρας, σπουδαιότατος στην αρετή,

εδημιούργησε μίσος μεταξύ τους, κατηγορώντας τον έναν στον άλλον ότι τον ύβριζε, και αντιθέτως. Έτσι κατώρθωσε ο πάνσοφος να αποκρούση με ανθρώπινη πονηρία την κακία των δαιμόνων και να δημιουργήσει μίσος πού διέσπασε τον αμαρτωλό δεσμό.

34. Υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι χάριν μιας εντολής παραβαίνουν την άλλη. Είδα κάποτε δύο νέους αγαπημένους μεταξύ τους κατά Θεόν. Επειδή όμως αντελήφθησαν ότι μερικοί εβλάπτοντο και εσκανδαλίζοντο, εσυμφώνησαν μεταξύ τους να κρατηθούν ωρισμένο καιρό σε απόστασι.

35. Όπως δεν ταιριάζουν ο γάμος με την κηδεία, έτσι και η υπερηφάνεια με την απόγνωσι. Μερικές φορές όμως είναι δυνατόν να τα συναντήσει κανείς μαζί, από την ακαταστασία των δαιμόνων.

36. Υπάρχουν μερικοί ακάθαρτοι δαίμονες πού μόλις αρχίση κάποιος την μελέτη της Αγίας Γραφής του αποκαλύπτουν την ερμηνεία της. Τούτο ιδιαίτερα αγαπούν να το κάνουν σε καρδιές κενοδόξων ανθρώπων και μάλιστα μορφωμένων με την κατά κόσμον παιδεία. Και αποσκοπούν να

τους ρίξουν σε αιρέσεις και βλάσφημες ιδέες απατώντας τους σιγά-σιγά. Θα αντιληφθούμε δε καλώς την δαιμονική αυτή θεολογία ή καλύτερα βαττολογία από την ταραχή και την ακατάστατη και άτακτη ευχαρίστησι πού δημιουργείται στην ψυχή την ώρα της εξηγήσεως.

37. Όλα τα πράγματα έλαβαν από τον Δημιουργό τάξι και αρχή, μερικά δε και τέλος. Το τέλος όμως της αρετής είναι χωρίς τέλος – «πέρας απέραντον». Διότι όπως λέγει ο Ψαλμωδός: «Πάσης συντελείας είδον πέρας· πλατεία δε και απέραντος η εντολή σου σφόδρα» (Ψαλμ. ριη΄ 96).

38. Εάν μερικοί αγωνισταί «πορεύονται εκ δυνάμεως είς δύναμιν» (Ψαλμ. πγ΄ 8), από την δύναμι δηλαδή της πράξεως στην δύναμι της θεωρίας· και εάν «η αγάπη ουδέποτε λήγη» (Α΄ Κορ. ιγ΄ 8)· και εάν, όπως αναφέρεται πάλι στην Γραφή, «ο Κύριος φυλάξη την είσοδον του φόβου σου και την έξοδον της αγάπης σου» (Ψαλμ. ρκ΄ 8)· άρα το τέλος της είναι χωρίς τέλος – «πέρας απέραντον». Όσο και αν προχωρούμε σ’ αυτήν, ποτέ δεν θα παύσωμε, όχι μόνο στην παρούσα, αλλά ούτε στην μέλλουσα ζωή, από του να

λαμβάνωμε και να προσθέτωμε φως γνώσεως επάνω στο φως. Θα λεχθή δε και τούτο, όσο και αν φανή σε πολλούς παράδοξο: Σύμφωνα με τον προηγούμενο συλλογισμό, ω μακάριε, θα ετολμούσα να ειπώ ότι ούτε οι Άγγελοι σταματούν να προοδεύουν. Λέγω δε ότι προσθέτουν περισσότερη δόξα στην δόξα τους και γνώσι στην γνώσι τους.

39. Μη θαυμάσης για το ότι πολλές φορές οι δαίμονες μας φέρνουν και αγαθούς λογισμούς. Μας τους φέρνουν μέν, αλλά έν συνεχεία εναντιώνονται νοερώς σ' αυτούς. Και τούτο, για να μας πείσουν ότι ακόμη και τις πιο μυστικές σκέψεις των καρδιών μας τις γνωρίζουν[2].

40. Να μη θέλης να γίνεσαι αυστηρός δικαστής εκείνων οι οποίοι αναπτύσουν θαυμάσιες διδασκαλίες, βλέποντάς τους κάπως οκνηρούς στην πρακτική. Διότι πολλές φορές την έλλειψί τους στα έργα την αναπληρώνει η ωφέλεια που προξενεί ο λόγος τους. Ασφαλώς δεν τα κατέχομε όλοι εξ ίσου όλα. Σε μερικούς ο λόγος υπερτερεί του έργου. Σε άλλους πάλι το δεύτερο υπερέχει του πρώτου.

41. Ο Θεός ούτε έπλασε ούτε εδημιούργησε κανένα κακό. Κάποιοι όμως απατήθηκαν πού ισχυρίσθηκαν ότι μερικά από τα πάθη υπάρχουν εκ φύσεως στην ψυχή. Δεν έλαβαν υπ' όψιν τους ότι εμείς ωρισμένες στοιχειώδεις κλίσεις της φύσεώς μας τις μετεστρέψαμε σε πάθη. Επί παραδείγματι: Εκ φύσεως υπάρχει μέσα μας η δυνατότης της σαρκικής σποράς για την γέννησι τέκνων. Εμείς όμως αυτό το μεταβάλαμε σε πορνεία. Εκ φύσεως υπάρχει μέσα μας ο θυμός εναντίον του όφεως, και εμείς τον χρησιμοποιούμε εναντίον του πλησίον. Εκ φύσεως υπάρχει μέσα μας ο ζήλος για τις αρετές, και εμείς τον στρέφομε προς το κακό. Εκ φύσεως υπάρχει στην ψυχή η επιθυμία της δόξης, αλλά της άνω. Εκ φύσεως και το να υπερηφανευώμεθα, αλλά κατά των δαιμόνων. Ομοίως και η χαρά, αλλά εκείνη που έχει σχέσι με τον Κύριον και με την ευτυχία του πλησίον. Μας εδόθηκε ακόμη και η μνησικακία, αλλά εναντίον των εχθρών της ψυχής. Μας εδόθηκε και η επιθυμία της τροφής, αλλά όχι και της ασωτίας.

42. Η άοκνη ψυχή εξήγειρε εναντίον της τους δαίμονας. Όσο όμως αυξήθηκαν οι πόλεμοι, τόσο

αυξήθηκαν και οι στέφανοι. Αυτός που δεν κτυπάται από τους εχθρούς δεν πρόκειται βέβαια να στεφανωθεί. Και αυτός που δεν αποκάμνει από τις τυχόν πτώσεις, θα δοξασθή ως πολεμιστής από τους Αγγέλους.

43. Κάποιος αφού παρέμεινε τρεις νύκτες μέσα στην γη ανεβίωσε μονίμως. Και όποιος θα νικήση τις τρεις ώρες δεν πρόκειται πλέον να αποθάνη[3].

44. Εάν σύμφωνα με τα παιδαγωγικά Του σχέδια ο Ήλιος, (δηλαδή ο Θεός), αφού ανέτειλε μέσα μας, «έγνων» για πρώτη φορά «την δύσιν αυτού» (Ψαλμ. ργ' 19), οπωσδήποτε «έθετο σκότος έν τη αποκρυφή αυτού και εγένετο νύξ» (Ψαλμ. ιζ' 12, ργ' 20). Κατ'αυτήν την νύκτα θα έλθουν εναντίον μας οι άγριοι λέοντες που είχαν πρό ολίγου αναχωρήσει, και όλα τα θηρία των ακανθωδών παθών ωρυόμενα να αρπάξουν από μέσα μας την ελπίδα και ζητώντας από τον Θεόν την άδεια να τραφούν από τα πάθη μας είτε με τον λογισμό είτε με την πράξι (Ψαλμ. ργ' 20-21).

«Ανέτειλε» πάλι σ'εμάς διά της σκοτεινής ταπεινώσεως «ο ήλιος, και συνήχθησαν» όλα τα



θηρία, «και εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθήσονται» (Ψαλμ. ργ' 22), δηλαδή στις καρδιές των φιληδόνων ανθρώπων, και ὄχι σ' ἐμάς. Τότε οἱ δαίμονες θα εἰποῦν μεταξύ τους: «Εμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι πάλιν μετὰ τούτων ἔλεος». Εμεῖς θα εἰπούμε πρὸς αὐτούς: «Εμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι, υμεῖς δε διωκόμενοι» (Ψαλμ. ρκε' 2-3).

«Ἰδοὺ Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης», δηλαδή σε ψυχὴ πού υψώθηκε ἐπάνω ἀπὸ κάθε γήϊνη ἐπιθυμία, και θα ἔλθῃ στὴν καρδιά πού προηγουμένως ἦταν σαν Αἰγυπτία, γεμάτη σκότος, «και σεισθήσονται τὰ χειροποίητα εἰδῶλα» και οἱ πονηροὶ λογισμοὶ τοῦ νοῦ (Ἠσ. ιθ' 1).

45. Εἰάν ὁ Χριστὸς σωματικῶς φεύγῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι παντοδύναμος, ας διδαχθοῦν οἱ προπτετεῖς νὰ μην εἰσορμοῦν στοὺς πειρασμούς. Αναφέρει δε ἡ Γραφή: «Μὴ δώῃς εἰς σάλον τὸν πόδα σου, και οὐ νυστάξει ὁ φυλάσσων σε ἄγγελος» (Ψαλμ. ρκ' 3).

46. Με τὴν ἀνδρεία συμπλέκεται ἡ υπερηφάνεια,

όπως ο σμίλαξ με το κυπαρίσσι. Ας φροντίζουμε συνεχώς ώστε να αποφεύγουμε και τον απλό λογισμό, ότι αποκτήσαμε κάποιο αγαθό. Αφού δε εξετάσουμε επακριβώς τα γνωρίσματα αυτού του αγαθού, ας ερευνήσουμε αν υπάρχει μέσα μας, και τότε ασφαλώς θα διαπιστώσουμε τις ελλείψεις μας. Επίσης να αναζητήεις συνεχώς και τα σημάδια των παθών, και τότε θα ανακαλύψεις πολλά μέσα σου. Αυτά δε τα πάθη, επειδή είμαστε άρρωστοι δεν μπορούμε να τα αντιληφθούμε, είτε από αδυναμία και ασθένεια είτε από ριζωμένη πολυχρόνιο συνήθεια.

47. Ο Θεός εξετάζει την πρόθεσι. Σε όσα όμως μπορούμε, ζητεί με φιλόανθρωπο τρόπο και έργα. Είναι μέγας αυτός που δεν παραλείπει τίποτε από όσα μπορεί. Μεγαλύτερο όμως είναι εκείνος που με ταπείνωσι επιχειρεί πράγματα υπέρ την δύναμί του. Πολλές φορές οι δαίμονες μας εμποδίζουν από τα πιο ελαφρά και ωφέλιμα έργα και μας προτρέπουν περισσότερο στα πλέον κοπιαστικά.

48. Ευρίσκω ότι ο Ιωσήφ δεν εμακαρίσθη (Γεν. λθ΄) για την απάθειά του, αλλά διότι απεστράφη την αμαρτία. Είναι απαραίτητο να αναζητήσουμε

σε ποιες και σε πόσες αμαρτίες η αποστροφή στεφανώνεται. Διότι καλό μέν πράγμα είναι να αποστρέφεται κάποιος την σκιά, ανώτερο όμως το να προστρέχη στον Ήλιο της δικαιοσύνης.

49. Ο σκοτισμός γίνεται αιτία να σκοντάφτουμε. Το να σκοντάφτουμε γίνεται αιτία να πέφτουμε. Και το να πέφτουμε γίνεται αιτία να αποθνήσκωμε. Εκείνοι πού εσκοτίσθηκαν από τον οίνο, ενίφθηκαν πολλές φορές με νερό. Και εκείνοι πού εσκοτίσθηκαν από τα πάθη, ενίφθηκαν με δάκρυα.

50. Άλλο πράγμα είναι η θόλωση (των οφθαλμών της ψυχής), άλλο ο διασκορπισμός και άλλο η τύφλωση. Και το μέν πρώτο το θεραπεύει η εγκράτεια, το δεύτερο η ησυχία και το τρίτο η υπακοή και ο Θεός, ο οποίος προς χάριν μας έγινε «υπήκοος».

51. Εμείς θεωρούμε ότι δύο ειδών καθαρισμοί υπάρχουν σε όσους «φρονούσι τα άνω», παίρνοντας παράδειγμα τους δύο καθαρισμούς πού χρησιμοποιούνται κάτω στην γη. Και χαρακτηρίζομε κναφείον το έν Κυρίω κοινόβιο, διότι ξύνει και καθαρίζει τον ρύπο και το πάχος

και την δυσμορφία της ψυχής. Και ως βαφείον θα  
ωνομάζαμε την αναχώρησι στην έρημο, διότι  
(βάφει με ουράνια χαρίσματα) όσες ψυχές  
εκαθαρίσθηκαν στο κοινόβιο από την λαγνεία και  
την μνησικακία και τον θυμό, και έτσι  
ασπάσθηκαν την ησυχαστική ζωή.

52. Υποστηρίζουν μερικοί ότι η πτώσις στις ίδιες  
αμαρτίες προέρχεται από την έλλειψι της  
πρεπούσης μετανοίας, η οποία χρησιμεύει σαν  
αντίβαρο για την διόρθωσι των προηγουμένων  
πταισμάτων. Ας ερευνηθή δε και τούτο, εάν αυτός  
πού δεν έπεσε στην ίδια αμαρτία, μετενόησε  
πράγματι, όπως έπρεπε να μετανοήση.

53. Έπεσαν στις ίδιες αμαρτίες, άλλοι μέν διότι  
κατέχωσαν στον βυθό της λήθης τις  
προηγούμενες, άλλοι δε διότι η φιληδονία τους  
έκανε να βλέπουν μόνο την φιλανθρωπία του  
Θεού, και άλλοι επειδή απελπίσθηκαν για την  
σωτηρία τους. Και αν δεν θα με κατηγορούσε  
κανείς, θα έλεγα επί πλέον, ότι η πτώσις στις  
προηγούμενες αμαρτίες οφείλεται και σε τούτο:  
Στο ότι δεν μπορούν πλέον να δέσουν εκείνον  
τον εχθρό, ο οποίος τους σύρει βιαίως στην  
αμαρτία με την τυραννία της συνηθείας.

54. Αξίζει να ερευνηθή το πώς η ψυχή, αν και είναι ασώματα, δεν βλέπει τι είδους είναι τα πνεύματα (άγγελοι-δαίμονες) που την πλησιάζουν, ενώ και αυτά είναι ομοίας φύσεως. Αυτό μάλλον θα οφείλεται στην σύζευξι της ψυχής με το υλικό σώμα, πράγμα που μόνο Εκείνος που έκανε αυτή την σύζευξι το γνωρίζει.

55. Κάποτε ένας από τους γνωστικούς πατέρας με ερώτησε: «Πές μου, πές μου, σε παρακαλώ, διότι θέλω να μάθω, ποια από τα πονηρά πνεύματα κάνουν τον νου του ανθρώπου να ταπεινώνεται και ποια να υπερηφανεύεται για τις αμαρτίες του»; Και ενώ εγώ απόρησα για το ζήτημα και εβεβαίωσα την άγνοιά μου με όρκο, τότε έλαβε τον λόγο εκείνος που επιθυμούσε να διδαχθή και με edίδαξε: «Με ολίγα λόγια –μου είπε- θα σου προσφέρω μικρή ζύμη διακρίσεως, αφήνοντάς σε να κοπιάσης μόνος σου για τα υπόλοιπα. Οι δαίμονες της σαρκός, της οργής, της κοιλιοδουλείας, της ακηδίας και του ύπνου κατά κανόνα δεν ανυψώνουν το κέρας του νου. Ενώ οι δαίμονες της φιλαργυρίας, της φιλαρχίας και της πολυλογίας και πολλοί άλλοι (το ανυψώνουν, και έτσι) στο ένα κακό προσθέτουν

άλλο. Γι' αυτό ευρίσκεται κοντά τους και ο δαίμων της κατακρίσεως.

56. Όποιος επισκέφθηκε κοσμικούς ή εδέχθηκε επίσκεψί τους, και μετά την ώρα ή την ημέρα του χωρισμού αισθάνθηκε στην καρδιά του βέλος λύπης –και όχι χαρά, διότι απηλλάγη από εμπόδια και παγίδες- αυτός εμπαίζεται ή από την κενοδοξία ή από την πορνεία.

57. Ας αναζητήσωμε πρό πάντων από πού φυσά ο άνεμος, μη τυχόν και έχομε ανοίξει τα ιστία του πλοίου προς την αντίθετη κατεύθυνσι.

58. Να παρηγορής με αγάπη τους ηλικιωμένους αγωνιστάς, οι οποίοι έλυωσαν τα σώματά τους στην άσκησι και να παρέχης σ' αυτούς ολίγη ανάπαυσι. Να πιέζης τους νέους, οι οποίοι έλυωσαν τις ψυχές τους στην αμαρτία, να εγκρατεύωνται, ομιλώντας τους για την αιώνιο κόλασι.

59. Είναι από τα ακατόρθωτα, όπως και αλλού αναφέραμε, να ελευθερωθούμε ευθύς εξ αρχής τελείως και από την γαστριμαργία και από την κενοδοξία. Ας μην θελήσωμε όμως να πολεμήσωμε την κενοδοξία με την τρυφή –ως

γνωστόν στους αρχαίους η ήττα της γαστριμαργίας δημιουργεί κενοδοξία. Είναι καλύτερα να προσευχηθούμε κατά της κενοδοξίας, με λιτότητα και εγκράτεια. Και οπωσδήποτε για όσους το επιθυμούν «ελεύσεται ώρα, και νύν έστιν» (Ιωάν. δ' 23), κατά την οποία ο Κύριος θα υποτάξη και αυτήν κάτω από τα πόδια μας.

60. Οι νέοι και οι ηλικιωμένοι που προσέρχονται (στην μοναχική ζωή) δεν πολεμούνται από τα ίδια πάθη. Πολλές φορές μάλιστα πάσχουν από τις πιο αντίθετες ασθένειες. Για τούτο είναι μακαρισμένη η μακαρία ταπείνωσις, διότι και στους νέους και στους ηλικιωμένους καθιστά ασφαλή και δυνατή την μετάνοια.

61. Μη ταραχθής γι' αυτό που πρόκειται να ειπώ: Υπάρχουν, αν και σπανίως, ψυχές με ευθύτητα, χωρίς πονηρία, απηλλαγμένες από κάθε κακία, υποκρισία και δολιότητα. Σ' αυτές τις ψυχές δεν συμφέρει η συμβίωσις με άλλους. Διότι μπορούν να ξεκινήσουν μαζί με τον πνευματικό τους οδηγό σαν από κάποιο λιμάνι, από την ησυχαστική ζωή, και να ανέβουν στον ουρανό, χωρίς έτσι να γευθούν και να δοκιμάσουν τους θορύβους και τα



σκάνδαλα της κοινοβιακής ζωής.

62. Τους λάγνους μπορούν να τους ιατρεύσουν οι άνθρωποι, τους πονηρούς οι Άγγελοι, και τους υπερηφάνους μόνο ο Θεός.

63. Ένα είδος αγάπης είναι πολλές φορές και τούτο: Όταν μας επισκεφθή ο πλησίον, να τον αφήνουμε να κάνει σε όλα ό,τι επιθυμεί, ενώ εμείς θα του δείχνουμε όλη μας την αγάπη και την καλωσύνη.

64. Αξίζει να ερευνήσωμε πώς και μέχρι ποίου σημείου και τότε βλέπτει η μεταμέλεια πού γίνεται για τα καλά μας έργα[4], όπως και για τα κακά.

65. Ας έχουμε πολλή διάκρισι, για να γνωρίζωμε τότε πρέπει να πολεμούμε προς τα πάθη και με ποια και μέχρι ποίου σημείου, και τότε να υποχωρούμε. Διότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες πρέπει να προτιμήσωμε την φυγή ένεκα της αδυναμίας μας, για να μη μας εύρη ο θάνατος.

66. Ας παρατηρήσωμε και ας παρακολουθήσωμε τότε και πώς μπορούμε με κάποιο πικρό φάρμακο να εμέσωμε την χολή του κακού που

υπάρχει μέσα μας. Ποιοι δαίμονες ανυψώνουν και ποιοί ταπεινώνουν. Ποιοι σκληρύνουν και ποιοι ανακουφίζουν. Ποιοι σκοτίζουν και ποιοι υποκρίνονται ότι φωτίζουν. Ποιοι μας κάνουν νωθρούς και ποιοι επιτηδείους στο κακό. Και ποιοι πάλι σκυθρωπούς και ποιοι χαρούμενους.

67. Ας μην εκπλαγούμε, εάν βλέπουμε στην αρχή του μοναχικού σταδίου τον εαυτό μας πιο εμπαθή από ό,τι στην κοσμική ζωή. Διότι πρέπει να φανερωθούν πρώτα οι κρυφές αιτίες της ασθενείας μας και έπειτα να αποκτήσουμε την υγεία. Προηγουμένως δε τα θηρία δεν εφάινοντο, διότι ήταν κρυμμένα.

68. Εκείνοι που πλησιάζουν στην τελειότητα, αν συμβή και υποστούν μία μικρή ήττα από τους δαίμονας, προσπαθούν παντοιοτρόπως να ανακτήσουν σύντομα ό,τι τους αφηρέθη και μάλιστα να το πάρουν πίσω εκατό φορές περισσότερο.

69. Οι άνεμοι άλλοτε, σε καιρό γαλήνης, ταράζουν μόνο την επιφάνεια της θαλάσσης, άλλοτε όμως, όταν πνέουν σφοδρά, και τον βυθό. Κάτι παρόμοιο στοχάσου και για τους σκοτεινούς

ανέμους της πονηρίας: Στους εμπαθείς αναστατώνουν το βάθος της καρδιάς. Στους προχωρημένους όμως μόνο την επιφάνεια του νου και έτσι αυτοί επανευρίσκουν γρηγορότερα την εσωτερική τους γαλήνη, αφού η καρδιά παρέμεινε αμόλυντη.

70. Μόνον οι τέλειοι είναι σε θέση να γνωρίζουν πάντοτε ποια σκέψις μέσα στην ψυχή προέρχεται από τον εαυτό τους, ποια από τον Θεόν και ποια από τους δαίμονες.

Οι δαίμονες δεν προτρέπουν ευθύς εξ αρχής σε όλα τα αντίθετα. Γι' αυτό και είναι σκοτεινό πραγματικά και δυσεπίλυτο το πρόβλημα αυτό.

Με τους δύο αισθητούς οφθαλμούς φωτίζεται το σώμα, και με την αισθητή και νοερά διάκρισι λαμπρύνονται οι οφθαλμοί της καρδιάς.

Ι.Μ.Παρακλήτου

[1] Ο όσιος Σεραπίων υποκρινόμενος τον ακόλαστο εισήλθε στο δωμάτιο μιας πόρνης στην Αίγυπτο. Η προσευχή που έκανε εκεί έφερε σε κατάνυξι την πόρνη, η οποία τον ακολούθησε και τελικώς παρεδόθη σε γυναικείο Μοναστήρι, όπου έφθασε σε υψηλά μέτρα ασκήσεως και μετανοίας

(βλέπε «Γεροντικόν», εκδ. Πάσχου, σελ. 117).

[2] Εκπλήσσεται κανείς για την πονηρία των πονηρών πνευμάτων, προκειμένου να εξαπατήσουν τους λογισμούς των μοναχών. Γι' αυτό, χωρίς την καθοδήγησι διακριτικού Γέροντος, η διάκρισις των πνευμάτων και η έν γένει πνευματική πρόοδος καθίσταται ευχή ανεκπλήρωτη.

[3] Ο Χριστός παρέμεινε τρεις ημέρες και τρεις νύκτες στην γη και εν συνεχεία ανέζησε διά παντός. Εννοούνται δε ως τρεις ώρες η νεανική, η ανδρική και η γεροντική ηλικία.

[4] Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες μεταμελείται κανείς και για τα καλά του έργα; Βεβαίως! Όταν π.χ. αφιέρωσε πολύν κόπο για την απόκτησι μιας μικροτέρας αρετής και παρημέλησε έτσι κάποια σπουδαιότερα και βασική. Κατώρθωσε λ.χ. κάποιος την σιωπή, αλλά έμεινε πίσω στην αγάπη.